

Oegstgeest, 10 februari 2025

Gemeenteraad van de gemeente Teylingen
t.a.v. de raadsgriffier
gemeenteraad@raadteylingen.nl

Onderwerp: Kanttekeningen bij de gevolgde aanbestedingsprocedure inzake de toewijzing van 36 hectare pachtgrond in de Boterhuispolder ("Lakenvelderboerderij")

Geachte Raad,

Graag vraag ik uw aandacht voor de volgende kanttekeningen bij de gevolgde aanbestedingsprocedure inzake de toewijzing van 36 hectare pachtgrond in de Boterhuispolder per 2025, percelen die tot eind 2024 door de Lakenvelderboerderij werden gepacht.

De achtergrond van deze brief is tweeledig. Als inwoner van uw buurgemeente Oegstgeest heb ik de aanwezigheid van Lakenvelders in de nabijheid altijd gekoesterd als cultureel erfgoed. Het dient een algemeen belang dat het Lakenvelder runderras in Nederland en daarbuiten in stand wordt gehouden. Daarnaast heb ik grote waardering en bewondering voor de initiatieven van de huidige pachter met betrekking tot het natuurbehoud. Ik fiets en wandel graag in en rond de Boterhuispolder. Met eigen ogen heb ik in de afgelopen jaren de transitie ervaren van simpele weidegrond naar een boeiend natuurgebied waar de Lakenvelders en de vele grutto's hun thuis gevonden hebben.

Ten tweede heb ik uit juridisch oogpunt grote bezwaren tegen de gevolgde aanbestedingsprocedure. Door deze mijns inziens onjuiste aanbestedingsprocedure wordt het voortbestaan van de Lakenvelderboerderij per direct bedreigd en daarmee het levend erfgoed van Lakenvelders en grutto's. De gemeente Teylingen was voor mij lange tijd bij uitstek een voorbeeld van inclusief natuurbehoud in de Randstad. Door deze onjuiste aanbestedingsprocedure manoeuvreert zij zichzelf naar de marge. Met leedwezen constateer ik dat levend erfgoed wordt verkwanseld voor een grijpstuiver. Immers, in de "Visie Immaterieel Erfgoed" (2018) heeft de gemeente Teylingen expliciet en met slaande trom het belang erkend van het levend houden van tradities en gebruiken die bijdragen aan de lokale identiteit. In de Teylingse Boterhuispolder, een eeuwenoud historisch veenweidegebied, worden deze traditionele landbouwpraktijken daadwerkelijk in stand gehouden. Dit omvat onder meer het fokken en het beheren van het zeldzame Nederlandse runderras "Lakenvelder". Lakenvelders zijn geen "opgepompte" melkmachines maar het is een runderras dat past binnen de kleinschalige veehouderij. De Lakenvelderboerderij voorziet in de behoefte aan duurzaam en verantwoord vlees in de korte keten tussen alleen de boer en de afnemer. Het moge duidelijk zijn dat deze aanbestedingsprocedure niet zomaar gaat over de gunning van een of ander werk of een of andere dienst door de aanbestedende dienst gemeente Teylingen. Het gaat hier uitdrukkelijk ook om levende have: 85 Lakenvelders waarvan sommige drachtig zijn.

Hierna zet ik mijn juridische kanttekeningen uiteen. Overheden moeten zich bij een aanbestedingsprocedure aan vier uitgangspunten houden¹. De in deze casus gevolgde aanbestedingsprocedure vertoont m.i. ernstige tekortkomingen ten aanzien van alle vier de uitgangspunten:

1. Het non-discriminatiebeginsel en 2. het gelijkheidsbeginsel:

- 1. Overheden moeten bedrijven dezelfde kansen geven op opdrachten.
 - 2. Overheden moeten alle bedrijven die kans maken op een opdracht hetzelfde behandelen.
- Deze twee vereisten behandel ik tezamen door de onderlinge verwevenheid.

Overheden dienen rekening te houden met onderlinge verschillen. U kunt denken aan de sport- en spelregels waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd of bekwaamheid van de spelers. Ongelijke bedrijven tegen beter weten in gelijk behandelen is evengoed verboden discriminatie. Door bij deze aanbesteding alleen te kiezen voor de hoogste prijs à € 20.000 pachtopbrengst meer per jaar, miskent de gemeente Teylingen het onderscheid tussen enerzijds zoogkoeienhouders die serieus aan natuurbehoud bijdragen (Aanvalsplan Grutto²) en weinig mest genereren en anderzijds melkveehouders die de verworven natuurgrond gaan benutten als mestplaatsingsruimte.

De weging van de gunningscriteria discrimineert belangstellenden die produceren en leveren in de korte keten boer – afnemer. De Lakenvelderboerderij loopt daardoor op voorhand al punten mis. Achteraf bezien kón de Lakenvelderboerderij niet eens eerlijk concurreren met andere gegadigden zoals met boeren die de kosten voor mestafvoer op voorhand al wegstrepen tegen een hoger bod per hectare. De uitgaven van die boeren gaan naar dat hoger bod per perceel terwijl zij het bedrag anders toch al zouden uitgeven aan mestafvoer. Boeren die zelf geen mest afvoeren, staan meteen op een onoverbrugbare achterstand en worden daardoor ongelijk behandeld. De punten die verdiend kunnen worden met de natuur-inclusieve gunningscriteria werden overtroefd door de bereidheid een hogere pacht prijs te betalen. De boer die bereid is die hogere prijs te betalen heeft daar financieel zelfs geen nadeel van. De onjuiste wegingsfactoren in deze aanbesteding zijn in strijd met de zorgvuldige aanbesteding die van een aanbestedende overheidsdienst verwacht wordt.

3. Het transparantiebeginsel: Overheden moeten duidelijke informatie aan ondernemers geven over de aanbesteding.

Uit de media heb ik vernomen dat de gunningscriteria en de weging daarvan voor belangstellingen tevoren niet bekend waren. Dit is in strijd met het transparantiebeginsel. Door de invloed van een hogere pacht prijs zo zwaar te laten wegen in de onderlinge verhouding met bijvoorbeeld natuurbeheer slaat deze aanbesteding een eerlijke gunning dood. Dit klemmt eens te meer nu die onderlinge weging van de criteria niet tevoren bekend is gemaakt. Het is goed denkbaar dat de huidige pachter een andere prijs had geboden. Hij heeft die kans niet gehad omdat hij de weging van de gunningscriteria niet kende.

4. Het proportionaliteitsbeginsel: Overheden moeten eisen stellen die in verhouding staan tot de opdracht en de grootte daarvan.

In de aanbestedingsstukken dient het relatieve gewicht van de gekozen nadere (sub-)criteria bekend te zijn. De te stellen criteria moeten objectief en eenduidig zijn. Om te voorkomen dat bij toepassing van het criterium Beste PKV impliciet toch de prijs alleen bepalend is, dient de aanbestedende dienst voorzorgsmaatregelen in acht te nemen. Zo dient het aantal punten dat aan de kwalitatieve criteria wordt toegekend ten opzichte van het aantal punten dat aan het criterium “prijs” wordt toegekend, voldoende hoog te zijn om het verschil te kunnen maken. In

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aanbesteden/aanbestedingsregels>; Aanbestedingswet 2012; <https://wetten.overheid.nl/BWBR0032203/2022-03-02>

² <https://gruttoaanvalsplan.nl/>

de aanbesteding Boterhuispolder is hier geen sprake van geweest. Het verschil in prijs op grond waarvan de gunning aan een andere boer is verleend, is niet meer dan de prijs van mestafvoer en dat maakt dat de andere criteria waaraan wél is voldaan er niet meer toe doen.³

De gemeente Teylingen heeft in de aanbestedingsprocedure ten onrechte buiten beschouwing gelaten dat het object van de aanbesteding niet alleen percelen landbouwgrond betreft maar tevens de 85 Lakenvelders die op die percelen leven. Op dit moment staan zij nog op stal maar weldra moeten de 85 koeien naar buiten. Levende have dus ! Het lot van de Lakenvelders is in het geheel niet in de besluitvorming meegenomen. Waar is de langetermijnvisie van de gemeente Teylingen gebleven? Is de "Visie Immaterieel Erfgoed" (2018) plotsklaps vergeten?

Los van de hiervoor geconstateerde inhoudelijke gebreken lijdt de gevolgde aanbestedingsprocedure aan vormgebreken. Termijnen zijn overschreden, de uitkomst van de aanbesteding is zelfs met een volle maand vertraagd terwijl de termijn voor de ontruiming van de percelen niet is verlengd.

Ik verzoek de Raad dan ook met klem om als hoogste bestuursorgaan van de gemeente Teylingen alles in het werk te stellen zodat het College de uitkomst van de aanbesteding intrekt. De Visie Immaterieel Erfgoed is daartoe de te volgen beleidslijn, de geldende wetgeving biedt voldoende mogelijkheden om in de aanbesteding rekening te houden met het behoud van traditionele landbouwpraktijken.

Hoogachtend,

Inwoner van de Provincie Zuid-Holland en buurgemeente Oegstgeest

³ Zie verder Gids Proportionaliteit 2022, <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c9071a33fa73ca4317480bd771e032ecbf77f108/pdf>.